



مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد



۲۰۲۳/۰۲/۱۹

سید عظیم حسینی

طرح پیشنهادی جهت انکشاف اقتصادی پسا منازعه در افغانستان – قسمت دهم

3) بسته پیشنهادی جهت بهبود تجارت بویژه صادرات :

سالها باید تا خامی پخته شود، علم بی تجربه هیچ دردی را مداوا نمیکند و تجربه ی که مبنای علمی نداشته باشد بی فایده است، بنا در تجارت افغانستان باید هر دو را اشتهی داد زیرا تجارب مهم و بزرگ بین المللی در عرصه تجارت و تجارت بین المللی بر اساس علم تجارت که در یونیورسیتی های معتبر جهان تدریس میگردد، قوام و استحکام یافته و باعث تحولات شگرفی در جهان گردیده و تجارت جهانی را وارد یک مرحله جدید و تکاملی نموده است. اگر بخواهیم تجارت مانرا در رابطه ی تنگاتنگ با تجارت جهانی در حالیکه عضویت سازمان جهانی تجارت نیز بدست آورده ایم، مدیریت علماً تنظیم شده و خردمندانان نمائیم، حالا وقت آن رسیده که تجارت را نه بصورت خود جوش، دکانداری، تصادفی و مقطعی بلکه از راه علم بیاموزیم و با استفاده از تجارب موجود در سطح ملی و بین المللی در تقویت هرچه بیشتر آن تمهیدات لازم را بخرچ دهیم. هنگام آن رسیده که با یک اقدام قاطعانه و هوشمندانان در تاسیس پوهنتون یا دانشگاه تجارت بین المللی تصمیم لازم اتخاذ گردد.

با بکارگیری منابع دست ناخورده افغانستان بصورت هدفمند و بر مبنای برنامه های علمی و عملی از یکطرف و مهار استفاده غیرقانونی و قاچاق منابع معدنی توسط افراد غیرمسئول که در نیم قرن گذشته احجار قیمتی و معادن کشور را به یغما بردند از جانب دیگر، به یقین منابع و چشمه های تأمین صادرات رنگ و بوی تازه خواهد یافت. دوران تجارت خارجی افغانستان با تغییرات عمده و مثبت متحول گردیده و باتعمیل و تطبیق تدابیر علماً تنظیم شده، صادرات کشور از حالت عنعنوی برآمده و به انکشاف هدفمند گام خواهد گذاشت و در نهایت با افزایش کالا های جدید صادراتی و تعویض اقلام وارداتی کسربیلانس تجارت کشور تحت کنترل قرار خواهد گرفت. با سازماندهی و ایجاد چنین راهکار هدفمند فرصت های کاری و اشتغال زائی در سراسر کشور بوجود آمده و ضریب فقر در کشور کاهش خواهد یافت و پول افغانی بدون عرضه صد ها ملیون دالر به منظور حفظ ارزش آن از طریق دافغانستان بانک، از ثبات لازم برخوردار خواهد شد. برآورده شدن این هدف سترگ و ملی

د پانو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی دلیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولئ

طوری که تذکار یافت صرف در جذب و جلب همکاری مردم سراسر کشور با ایجاد شرکت های سهامی از یکطرف و درچوکات همکاری عامه (دولتی) و سکتور خصوصی (PPP) از جانب دیگر با سهم گیری هرچه بیشتر، مؤثر و پیشتر از سکتور خصوصی در انکشاف اقتصادی مضمر است.

قابل تذکر است که تجارت خارجی منحصی یک رکن مهم اقتصادی با سکتور های دیگر چون زراعت، صنعت، معادن، انرژی و خدمات در تأثیر گذاری متقابل قرار دارد و این تأثیر گذاری متناسب به اندازه رشد این سکتور هامیباشد. به همان اندازه که سکتور های متذکره پیشرفته، وسیع و انکشاف یافته باشد، تجارت صادراتی پر رونق، گسترده و انکشاف یافته عرض اندام مینماید. تجارت صادراتی در موجودیت زیربنای حقوقی فراگیر، ساده سازی پروسیجر های اداری، آگاهی از قوانین جهانی تجارت و مدیریت سالم، بازاریابی و همچنان تسهیلات فراگیر تجاری و ترانزیتی، میتواند رشد سریع و گسترده داشته باشد. با خلق چنین امکانات تجارت ممدانکشاف سکتور های دیگر گردیده و بستر رشد و انکشاف اقتصادی و اجتماعی کشورها را فراهم میسازد. منابع تأمین کننده صادرات در کشورهای مختلف نظربه امکانات و سطح انکشاف اقتصادی هر یک از کشورها متنوع بوده و تدابیر پیگیرانه از سوی دولتها و سکتور خصوصی از طریق طرح پالیسی های جامع، توسعه سرمایه گذاری هادر سکتور های تولیدی، تحقیقات علمی و اختراعات جدید که جز مالکیت های ذهنی (معنوی) میباشند، در جهت تقویت و تحکیم هرچه بیشتر این منابع اتخاذ میگردد. انکشاف مطمئن و دوامدار و سطح بلند صادرات یک کشور تابع فورمول ذیل است :

سطح بلند صادرات = تنوع کالا + کمیت بیشتر کالا + کیفیت بهتر کالا + تسهیلات صادرات .

هر جز این فورمول تابع فکتور های دیگر است مانند :

1. بدون موجودیت تنوع کالاها در سکتور های مختلف اقتصاد یک کشور نمیتوان از رشد صادرات صحبت کرد. کشورهایی که سطح بلند صادرات را بخود اختصاص داده اند، توجه جدی شانرا از طریق طرح برنامه ملی رشد صادرات در جهت توسعه و گسترش هرچه بیشتر منابع ویا "چشمه های تغذیه" صادرات در سکتور های مختلف اقتصاد مبذول داشته اند که شامل انکشاف تمام سکتور های تولیدی گردیده و در فرجام باعث تنوع تولیدات و محصولات برای صادرات میگردد.
2. در کنار تنوع کالاهای صادراتی، کمیت بیشتر این کالاها ارتباط مستقیم به ظرفیت و توانائی منابع و چشمه های تولیدی تأمین صادرات دارد زیرا تولیدات و محصولات بیشتر در سکتور های مختلف، حجم و کمیت بیشتر صادرات را در قبال دارد .

3. ارتقای مستدام کیفیت کالاهای صادراتی (دارای قابلیت رقابت در مارکیت های بیرونی) از طریق ایجاد زیربنای علمی- تحقیقی، تخنیک، تعمیم و استاندارد سازی کالاهای صادراتی و تعمیم نظام یا سیستم مالکیت های ذهنی (معنوی) یا (Intellectual property) و استفاده از تکنولوژی جدید از مسایل مهمی است که در بلند بردن استاندارد و کیفیت کالاهای صادراتی تأثیر تعیین کننده دارد و از فکتور های مهم رشد صادرات محسوب میشود زیرا جنس با کیفیت عالی بعد از معرفی در مارکیت، در میدان رقابت جهانی همیشه برنده است و جایگاه خود را درین مبارزه تنگاتنگ خود تعیین مینماید و همیشه خریدار دارد.

4. موجودیت تسهیلات فراگیر تجاری. سرعت عمل در روند طی مراحل پروسه صادرات که عنصر با اهمیت بشمار میرود وابسته به عوامل مختلف میباشد که مهمترین آنها را موجودیت تسهیلاتی چون امنیت سراسری، مدیریت سالم، پالیسی صادرات، طرز العمل های آسان طی مراحل اداری، امکانات و تسهیلات فراگیر ترانزیتی و عبور سرحدی، وسایط ترانسپورتی و انتقالاتی قابل اطمینان، خطوط آهن، امکانات وسیع کارگویی هوایی، شاهراه های عصری و راههای مطمئن انتقالاتی و ترانزیتی، بازاریابی های گسترده و مستمر، تدویر نمایشگاه های ملی و بین المللی، اشتراک در نمایشگاه های بین المللی و غیره تشکیل میدهد که با عملی شدن عوامل فوق الذکر پروسه صادرات تسریع شده و در بلند بردن سطح صادرات ممد واقع میگردد. یکی از مثال های نادر در زمینه تطبیق این فورمول کشور المان است که پس از جنگ دوم جهانی بر اساس پلان مارشال توانست از یک کشور شکست خورده و مخروبه، با مدیریت عالی اقتصادی به یکی از کشورهای با اقتصاد بزرگ و قافله سالار تجارت بین المللی مبدل شده و هم یکی از پنج کشور بزرگ صادر کننده جهان گردد. راز این موفقیت بزرگ جمهوری فدرالی المان در صادرات سطح بلند، در بوجود آوردن تنوع در تولید، کمیت بلند تولیدات و محصولات در تمام سکتور های اقتصادی ویژه سکتور صنعت، تولیدات و محصولات با کیفیت عالی و بوجود آوردن تسهیلات وسیع البنیاد تجارتی جهت تسریع عمل در پروسه ی صادرات میباشد. اما درین راستا وضع در افغانستان به چه منوال است؟ تجارت عمدتاً در افغانستان یک امر خودجوش است. در طول تاریخ تجارت به جهات مختلف فورمول فوق الذکر هیچ التفاتی صورت نگرفته و یا کمتر مورد توجه واقع گردیده است. افغانستان یک کشور زراعتی بوده و طوریکه گفته میشود حدود 80 درصد مردم مصروف زراعت و مالداری میباشد بناً منابع عمده و چشمه های تغذیه صادرات کشور طی قرنهای عمده از همین سکتور سیراب گردیده و باسپری شدن سده ها، باز هم چشمه ها و منابع بالقوه تأمین صادرات امروز کشور را کماکان گروپ و امتعه ذیل احتوا مینماید:

1. میوه جات تازه؛ میوه جات خشک؛ سبزیجات؛
2. محصولات حیوانی به شکل مواد خام و غیر پروسس شده؛
3. نباتات طبی به شکل مواد خام و غیر پروسس شده؛
4. صنایع دستی افغانستان؛
5. مواد معدنی با استخراج بسیار ابتدائی و غیر علمی که قسمت عمده آن بطور قاچاق از کشور خارج میگردد؛
6. نباتات صنعتی محدود؛ و
7. تولیدات صنعتی قابل صدور به کمیت بسیار ناچیز .

اما طوریکه به نظر میرسد در سایر بخشهای فورمول صادرات اقدامات استثنائی و تاثیر گذار انجام نشده و در ترکیب یا تنوع کالاهای صادراتی و معرفی کالاهای جدید به مارکیت، تولید به کمیت بیشتر جز در موارد نادر (مانند زعفران، ذغال سنگ، سنگ مرمر، تلک)، بهبود کیفیت و پروسس و بسته بندی کالاها در مطابقت به ستندرد های جهانی تغییرات قابل توجه بمشاهده نمیرسد. در عین زمان چالشهای عدیده در بخش تسهیلات صادرات موجود است که مستلزم اقدامات و توجه جدی میباشد و تغییرات وسیع و هدفمند باید رونما گردد. (باقیدارد)